

Doma

Ker je za nami mednarodni prazni, dan žena, 8. marec je prav, da se ga spomnimo z nekaj poudarki.

Zagotovo lahko rečemo, da se je položaj žensk v svetu skozi zgodovino zelo spreminjal. Ženske so, predvsem v Evropskih in Severnoameriških državah, dosegle bistven napredek na poti izenačitve z moškimi, čeprav popolna enakost med spoloma še ni dosežena. Hkrati ženskam v ostalih delih sveta, predvsem v Afriki in Aziji, ob neizobraženosti ter večji smrtnosti, preti tudi nevarnost izkoriščanja in zlorab.

Če se ozremo na urejanje enakih možnosti, lahko za začetek omenimo Univerzalno deklaracijo človekovih pravic, podpisano in ratificirano leta 1948, ki poudarja enake pravice moških in žensk. Leta 1979 je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela najpomembnejši dokument na področju zagotavljanja pravic žensk, in sicer Konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk. Sedem članic Združenih narodov konvencije ni podpisalo, med njimi Iran, Somalija in Sudan, hkrati pa tudi Združene države in Vatikan konvencije nista ratificirala. Konvencija definira diskriminacijo žensk na naslednjih področjih: političnem, ekonomskem, socialnem, kulturnem, civilnem in vseh ostalih področjih. Pomemben dokument na področju zagotavljanja pravic žensk je tudi Maputo protokol, to je protokol k Afriški listini človekovih pravic in pravic ljudstev, ki ga je Afriška unija sprejela

11. julija 2003 na svojem drugem zasedanju v Maputu v Mozambiku. Zagotavlja obširne pravice žensk, med drugim pravico do politične

participacije, ekonomske in politične enakosti z moškimi ter pravico do nadzora lastnega zdravja, kjer je še posebej izpostavljena prepoved pohabljanja ženskih spolnih organov.

Ženske so stopile v ospredje tudi v Milenijski deklaraciji, saj se nanje nanašata dva izmed osmih milenijskih razvojnih ciljev, in sicer: zagotoviti enakost med spoloma in opolnomočiti ženske (tretji razvojni cilj) ter izboljšati zdravje mater (peti razvojni cilj). Prav tako so ženske v zadnjih letih dosegle veliko na področju političnega udejstvovanja, saj kar nekaj držav vodijo (ali so vodile) ženske, bodisi na položaju predsednice, premierke ali katerem drugem vodilnem položaju. Med temi državami so: Argentina, Brazilija, Indija, Irska, Finska, Švica, Liberija, Litva, Kostarika, San Marino, Nemčija, Hrvaška in Kosovo.

Tako kot smo na eni strani priča izjemnemu napredku v priznavanju pravic in izboljšanju položaja žensk, a se na drugi strani, predvsem v manj razvitih državah Afrike in Azije, srečujemo s strahotnimi podatki, ki pričajo o grozljivem položaju žensk:

- Vsako leto pol milijona žensk po svetu umre zaradi zapletov v nosečnosti ali ilegalnih splavov.
- V Združenih državah Amerike je ženska pretepena vsakih 18 minut in poslana vsakih 6 minut.
- 95% žrtev nasilja je žensk, od tega je 51% žrtev nasilja v družini.
- Dve tretjini od približno milijarde nepismenih odraslih oseb predstavljajo ženske. Od tega jih večina živi na podeželju.
- 70% najbolj revnih ljudi na svetu predstavljajo ženske. Prav tako med 75% in 80% beguncev predstavljajo ženske.
- Ženske za enako delo prejmejo tri četrtine plače moških, tako v razvitih državah, kot v državah v razvoju.
- Število žensk, okuženih z virusom HIV, se je v zadnjih letih zelo povečalo in predstavlja 42% vseh okuženih s tem virusom.

- Vsako leto 2 milijona žensk po svetu doživi pohabljanje spolnih organov.
- Primarne žrtve vojn v današnjem času so ženske in njihovi otroci, ne vojaki.

Če se ozremo na delavke, lahko ravno tako ugotovimo, da je Evropa področje z manj diskriminacije in neenakosti, a vendarle ne brez. Razlike med plačami med delavkami in delavci za enako delo še vedno obstajajo in so občutne. Več kot 15% razlika v plačilu za enako delo lahko skrbi. Če poleg tega omenimo še dejstvo, da delavke praviloma zasedajo manj plačana dela, da težje napredujejo, da so več odsotne zaradi bolniškega staleža (otroci) in da so manjkrat deležne izobraževanja, je slika še bolj popolna. Prizadevanja za izenačevanje možnosti morajo zato biti trajna, neprestana in vsakodnevna. Tudi sindikati imamo na tem področju velike izzive, tudi sindikatom gre priznanje za izenačevanje pravic.

Letošnje priznanje ZSSS, Roža mogota, ni bilo podeljeno. Mednarodni praznik dela smo obeležili s kratko okorglo mizo in predvajanjem filma »The real cost«, ki ga priporočamo vsakemu. Daje širšo sliko o položaju ne le delavk, temveč sveta in v nas pušča grenkobo neenakosti, izkoriščanja in ignorance.

Ekonomski podatki

V obdobju I – XI 2015 / I – XI 2014 se je industrijska proizvodnja v Sloveniji povečala za 5,2%, v predelovalnih

dejavnostih se je povečala za 5,7%, v C/24 – proizvodnja kovin se je povečala za 2,7%, v /25 – proizvodnja kovinskih izdelkov brez strojev in naprav se je povečala za 10,7%, v C/26 – proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov se je povečala za 4,0%, v C/27 – proizvodnja električnih naprav se je povečala za 7,4%, v C/28 – proizvodnja drugih strojev in naprav se je povečala za 5,0%, v C/29 – proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic se je povečala za 17,8%, v C/30 – proizvodnja drugih vozil in plovil se je povečala za 34,9%, v C/33 – popravila in montaža strojev in naprav se je povečala za 6,0%.

V prej navedenem obdobju so se prihodki od prodaje v slovenski industriji povečali za 5,2%, v predelovalnih dejavnostih so se povečale za 5,3%, v C/24 – proizvodnja kovin so se povečali za 0,9%, v C/25 proizvodnja kovinskih izdelkov brez strojev in

naprav so se povečali za 10,3%, v C/26 – proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov so se povečali za 3,8%, v C/27 proizvodnja električnih naprav so se povečali za 7,9%, v C/28 – proizvodnja drugih strojev in naprav so se povečali za 3,5%, v C/29 – proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic so se povečali za 16,9%, v C/30 – proizvodnja drugih vozil in plovil so se zmanjšali za 18,1%, v C/33 popravila in montaža strojev in naprav so se povečali za 5,5%.

V prej navedenem obdobju so se zaloge v slovenski industriji povečali za 2,9%, v predelovalnih dejavnostih so se povečale za 3,5%, v C/24 – proizvodnja kovin so se povečale za 8,4%, v C/25 – proizvodnja kovinskih izdelkov brez stroje in naprav so se povečale za 2,4%, v C/26 – proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov so se zmanjšale za 4,0%, v C/27 – proizvodnja električnih naprav so se povečale za 2,8%, v C/28 – proizvodnja drugih strojev in naprav so se zmanjšale za 1,3%, v C/29 – proizvodnja motornih vozil prikolic in polprikolic so se povečale za 4,8%, v C/30 – proizvodnja drugih vozil in plovil so se zmanjšale za 49%, v C/33 – popravila in montaža strojev in naprav so se zmanjšale za 2,5%.

V obdobju I – XI 2015 / I – X 2014 je bil izvoz višji za 4,4% in uvoz višji za 2,2%, pokritost uvoza z izvozom je bila 104,7%.

Povprečna mesečna bruto plača za november 2015 je znašala 1.679,41€ in je bila za 2,5% višja kot pred letom dni, neto pa je znašala 1.052,34€ in je bila za 2,4% višja kot pred letom dni.

SURS je ugotovil da so se cene industrijskih proizvodov pri slovenskih delodajalcih v letu 2015 znižale za 1,4% (v letu 2014 pa za 0,2%), od tega od prodaje na domačem trgu za 1,4%, na tujih trgih pa 1,3%.

Kazalniki zaupanja potrošnikov je bil v januarju 2016 na mesečni ravni nižji za 6 odstotnih točk, na letni ravni pa je bil nižji za 2 odstotni točki in od povprečja leta je bil nižji za 5 odstotnih točk.

Gospodarska klima je bila januarja 2016 nižja za 2,5 na mesečni ravni, na letni ravni je bila višja za 0,2 odstotne točke in za 7,1 odstotne točke višja od dolgoročnega povprečja.

Predpisana obrestna mera zamudnih obresti od 1.1.2016 dalje znaša 8,05%,

1.10.2015 je imela Slovenija 2.064.682 prebivalcev, od tega je bilo tujcev 106.496 ali 5,2%, 51,3% je bilo žensk (žensk med tujci pa le 34,5%).

V februarju 2016 ostaja TOM 0,0 in letni 0,0%.

Cene uvoženih proizvodov so se v letu 2015 znižale za 1,4% (cene proizvodov iz držav evrskega območja in izven evrskega območja so se znižale enako za 1,4%).

Iz Zakona o slovenskem ogrodiu kvalifikacij (ZSOK)

V Ur. l. RS št. 104 /15 z dne 28.12.2015 je bil objavljen ZSOK, ki določa enoten sistem kvalifikacij v RS. V nadaljevanju podajamo postopek njegove vsebine.

1. SOK je enoten sistem kvalifikacij v RS za razvrščanje kvalifikacij o ravni glede na učne izide.

2. SOK obsega 10 ravni kvalifikacij, ki so opredeljene na osnovi učnih izidov (v prilogi 2):

- 1. raven:
  - spričevalo o končanem 7. oziroma 8. razredu osnovne šole (nedokončana osnovnošolska izobrazba)
  - zaključno spričevalo osnovne šole (osnovnošolska izobrazba z nižjim izobrazbenim standardom – posebni program vzgoje in izobraževanja)
- 2. raven:
  - zaključno spričevalo osnovne šole (osnovnošolska izobrazba)
- 3. raven:
  - spričevala o zaključnem izpitu (nižja poklicna izobrazba)
- 4. raven:
  - spričevalo o zaključnem izpitu (srednja poklicna izobrazba)
- 5. raven:
  - spričevalo o poklicni maturi (srednja strokovna izobrazba)
  - spričevalo o opravljenem mojstrskem izpitu (srednja strokovna izobrazba)
  - spričevalo o opravljenem delovodskem izpitu (srednja strokovna izobrazba)
  - spričevalo o splošni maturi (srednješolska izobrazba)
- 6. raven:
  - diploma o višji strokovni izobrazbi (višja strokovna izobrazba)

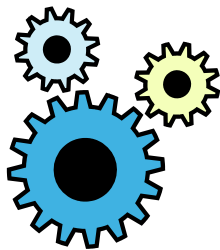
- diploma o višji strokovni izobrazbi oz. višješolski izobrazbi (višja strokovna izobrazba oz. višješolska izobrazba)
- 7. raven:
  - diploma prve stopne (VS) z visokošolsko strokovno izobrazbo VS)
  - diploma prve stopnje (UN) visokošolska univerzitetna izobrazba UN)
  - diploma o visokem izobraževanju (visoka strokovna izobrazba)
  - diploma specializacije (specializacija po višji strokovni izobrazbi oz. višješolski izobrazbi)
- 8. raven:
  - diploma druge stopnje (magisterij, pridobljen po magistrskem študijskem programu ali enotnem magistrskem študijskem programu)
  - diploma o specializaciji (specializacija po visokošolski strokovni izobrazbi)
  - diploma o univerzitetnem izobraževanju (univerzitetna izobrazba)
  - diploma o visokošolskem izobraževanju (visoka strokovna izobrazba – ZUI)
- 9. raven:
  - diploma o magisteriju znanosti (magisterij znanosti / umetnosti pridobljena v skladu z ZUIS,
  - diploma o magisteriju znanosti (magisterij znanosti / umetnosti = pridobljeno v skladu z ZUI)
  - diploma o specializaciji (specializacija po visoki strokovni izobrazbi)
  - diploma o specializaciji (specializacija po visoki strokovni izobrazbi – ZUI)
- 10. raven:
  - diploma tretje stopnje (doktorat znanosti)
  - diploma o doktoratu znanosti (doktorat znanosti = najdlje do iztka študijskega leta 2015/2016)
  - diploma o doktoratu znanosti (doktorat znanosti v skladu z ZUI)

Poslana strokovna gradiva

- Pravica do zavarovanja interesov delavcev v privatizacijskih postopkih družb
- Iz poročila o delu Inšpektorata RS za delo za leto 2014
- Sindikalni zaupnik SKEI je tudi žvižgač
- Informacija o gibanju plač za november 2015
- Sindikalna lista za februar 2016

Aktivnosti sindikalnih podružnic

- ETA d.o.o., Cerčno: predlog nove PKP
- FLUIDMASTER d.o.o., Postojna; predlog nove PKP
- AHA EMMI d.o.o., Slov. Bistrica, predlog nove PKP
- LIVAR d.d. Črnomelj: predlog nove PKP
- Skupina IMPOL d.d., Slov. Bistrica, Pravilnik o oblikovanju plač na podlagi uspešnosti zaposlenih

Iz Ur. l. RS

- Ur.l. RS št. 104 z dne 18.12.2015: Zakon slovenskem ogrodju kvalifikacij (ZSOK), Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2016
- Ur.l. RS št. 102 z dne 30.12.2015: Enotni kontni okvir za gospodarske družbe samostojne podjetnike, posameznike, zadruge, nepridobitne organizacije, pravne osebe zasebnega prava ter društva in invalidske organizacije
- Ur.l. RS št. 1 z dne 8.1.2016: Ugotovitveni sklep, da se pokojnine s 1.1.2016 izredno povečajo za 0,7%.